

Diskuse s odbornou veřejností Právní aspekty poskytování prostředků z rozpočtu EU a FM 31. 1. - 28. 3. 2018

V rámci projektu GAUK č. 458218 - Právní aspekty poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie řešeného na Univerzitě Karlově, Právnické fakultě ve spolupráci se sekci 06 Ministerstva financí

Téma č. 6 dne 28. 2. 2018

Poskytování prostředků do zahraničí v rámci projektů EU/FM (přímo aplikovatelné předpisy EU, Memorandum o porozumění FM, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech)

Úvodní shrnutí:

V současné době platí tento postoj MF k prostředkům poskytnutým do zahraničí:

- Pokud OSS plánuje realizovat program/projekt EU, kdy je třeba **poskytnout prostředky do zahraničí**, je nutné sdělit věcným odborům dané OSS následující skutečnosti:
- Dle § 7 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, se ze státního rozpočtu do zahraničí hradí pouze:
  - „n) peněžní dary poskytnuté do zahraničí,
  - o) vklady, příspěvky a dotace mezinárodním organizacím,
  - y) dotace a návratné finanční výpomoci evropským seskupením pro územní spolupráci.“
  - u) *další výdaje stanovené zvláštním zákonem*
- Pokud by se v rámci programu/projektu EU nedala použít ani jedna varianta uvedená v rozpočtových pravidlech, je třeba vycházet z **přímo aplikovatelného právního předpisu EU**, který stojí, co do právní síly, nad zákonem o rozpočtových pravidlech. Jaký by to měl být právní předpis, nebude určovat odbor 11 Státní rozpočet MF, ale ta OSS, která má v plánu takový program/projekt EU/FM realizovat.
- Současné vymezení možností poskytování prostředků do zahraničí reflektovalo individuální potřeby jednotlivých OSS, které se poté zcela nenaplnily (příklad dotace mezinárodním organizacím, které ze svého statusu neposkytují další informace o čerpání prostředků a kontrola jejich využití je poté nemožná), písmeno y) také dosud nebylo využíváno.
- Některé OSS byly od realizace projektu se zahraniční platbou odrazeny a druhá skupina tedy na základě přímo aplikovatelných předpisů nebo bez nich v případě finančních mechanismů projekty realizují. Prostředky se vesměs posílají na základě partnerské smlouvy či konsorciální smlouvy, zde je také stanoveno, kdo prostředky komu vrací a za co odpovídá. Dle vyhlášky č.323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě poté OSS prostředky zařídí na položky 5532 - Ostatní neinvestiční transfery do zahraničí, 5520 -Neinvestiční transfery cizím státům, 6380 - Investiční transfery do zahraničí. Tyto položky nicméně nereflektují vymezení stanovené v §7 odst. 1 rozpočtových pravidel.

Diskutovaná témata:

- 1) Reálnost vzniku zákona o poskytování dotací do zahraničí.
- 2) Jak je zajištěn kontrolní mechanismus, pokud jsou prostředky použity zahraničním partnerem neoprávněně?
- 3) Jaká je přidaná hodnota realizace projektu OSS s platbou do zahraničí?
- 4) Forma poskytování prostředků Rozhodnutí? Veřejnoprávní smlouva?
- 5) Poskytovat prostředky smlouvou o projektu/partnerskou smlouvou s nebo bez konsorciální smlouvy či jinak
- 6) Inominátní smlouva a její využití při poskytování prostředků EU/FM výhody/nevýhody

Ad 1) Otázkou je, co by tento zákon vlastně řešil? Možnost našich kontrolních orgánů provést audit čerpání prostředků v zahraničí? Formu jakou se dotace do zahraničí bude poskytovat? Zastřešily by se tímto způsobem prostředky, které nejsou poskytovány na základě přímo aplikovatelného předpisu EU? Je vůbec přímo aplikovatelný předpis EU dostačující v případě poskytování partnerské smlouvy, která se řídí právním řádem země koordinátora?

Ad 2) S ohledem na předfinancování většiny prostředků ze SR vnímáme tyto prostředky jako prostředky státního rozpočtu a s jako takovými je třeba s nimi zacházet.

Jak pohlížet na prostředky, které se do rozpočtu dostávají formou zálohy na příjmový účet či do RF a o tyto prostředky je rozpočet překračován, jsou to i nadále prostředky EU, které rozpočtem pouze procházejí?

Tyto dva aspekty jsou klíčové při stanovení kontrolních mechanismů

Příkladem řešení finančního rizika je zřízení „*garančního fondu*“??? u EK u projektů Horizontu 2020, kam se povinně převede určité procento z každého projektu, pro řešení nesrovnalostí.

Ad 3) ČR není izolovaným státem, je člen EU, finanční vazby má na základě memoranda o porozumění i s EHP/Norsko. Přidanou hodnotu takových projektů musí odpovědně posoudit věcný útvar a hlavně vedení OSS potažmo kapitol SR, ve které se projekt realizuje.

Ad 4) Dotace je ustálený termín pro poskytování prostředků v ČR. Lze říci, že má podobné parametry jako grant (termín používaný u projektů EU/FM). Na úrovni SR je poskytována formou Rozhodnutí na úrovni ÚSC formou Veřejnoprávní smlouvy.

Ad 5) Otázkou je, zda může být partnerská, či konsorciální smlouva považována za veřejnoprávní a zda podle veřejnoprávní smlouvy (dle Správního řádu) lze poskytnout prostředky do zahraničí.

Ad 6) Inominátní (nepojmenovaná) smlouva - soukromoprávní dle občanského zákoníku (z.č. 89/2012 §1746 (2) Strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena) je pro uzavírání partnerských smluv nevhodná právě pro aplikaci soukromého práva při případném řešení vymáhání prostředků apod.

Ostatní podněty zmíněné na setkání:

Problém SPO - Poskytování grantu u EHP/Norsko 3 - na jednání dále rezonoval problém poskytování prostředků finančních mechanismů prostřednictvím SPO MŠMT Dům zahraniční spolupráce (příprava EHP/Norsko 3 program Education). Jak postupovat, pokud zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech neumožňuje, aby SPO poskytovala prostředky dále a nelze se jako v případě projektů EU opřít o přímo aplikovatelné právo EU? Případ stále není dořešen, změna zákona vyžaduje dostatečný časový prostor.

Komentář účastníka - Zákon č. 218/2000 Sb. výslovně neumožňuje, ale také nezakazuje poskytovat prostředky z rozpočtu PO. Tady je třeba klást důraz na to, co je jako hlavní činnost uvedeno ve zřizovací listině. Je ale pravda, že poskytování prostředků by mělo být spíše výjimečné.

S tím souvisí i to, že rozhodně nebudeme novelizovat rozpočtová pravidla kvůli jedné příspěvkové organizaci. Na druhou stranu je škoda bořit fungující systém, který tady rozhodně nebude na věky.

Pokud jde o poznámky k rozhodnutí, tak nebudeme zasahovat do věcí, které sotva nabyly účinnosti. Je to ukázka toho, že poskytovatelé dotací spolufinancovaných z EU nebudou nikdy spokojeni, a proto je třeba, aby si napsali vlastní zákon.

Návrhy k další diskusi, nebylo probráno na setkání:

- možnost poskytovat dotace jen na základě výzvy – kvůli tomu je třeba nově vyhlášovat zvláštní výzvu na dotaci ze státního rozpočtu, z čehož plyne nárůst administrativní zátěže jako pro příjemce, tak pro subjekty administrující program,

Pokud jsou předem známy příjemci výzva postrádá smysl. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech ovšem možnost nevyhlásit výzvu neupravuje.

- nutnost vyhotovit zamítavé rozhodnutí dle § 14m a to nejen pro české hlavní příjemce, ale i pro polské hlavní příjemce – dosud nic takového nebylo potřeba, vydala se rozhodnutí nebo podepsala smlouva pouze v případě schválených projektů a všichni žadatelé věděli, že když na webu programu po konání monitorovacího výboru nebyl uveden na seznamu schválených projektů ten jejich projekt, že prostě neprošel – opět tímto dle nás zbytečně roste administrativní zátěž,

S hlavním polským příjemcem se uzavírá soukromoprávní dohoda, nelze tedy postupovat podle rozpočtových pravidel.

- nemožnost zápočtu finanční korekce vůči následující platbě dle § 14f – v minulém období (počítali jsme s tím i v tom současném) fungovalo to, že když bylo zjištěno, že na nějaké již schválené žádosti o platbu v průběhu realizace projektu bylo schváleno víc prostředků, než mělo být, byly dvě možnosti – buď vyzvat příjemce, aby část prostředků vrátil (jako nyní) nebo byla možnost o tu částku, pokud to šlo, ponížít další žádost o platbu – toto již v současnosti nejde a zrovna toto bylo méně administrativně náročné řešení a častěji využívané, než to řešení první.

§ 14e a 14f rozpočtových pravidel rozebrán na setkání dne 7.3.